

POLIITTINEN HISTORIA

MALLIVASTAUKSET 2018

TEHTÄVÄ 1: Vertaile Suomen asenteita ja asemoitumista suhteessa maaryhmään, johon valintakoemateriaalissa viitataan Väli-Eurooppa (erit. Vares) sekä reunavaltioina tai harmaana vyöhykkeenä (erit. Fischer). (15 p.)

Kysymyksen ja arvioinnin tavoitteet

Esseevastauksella arvioidaan kysymyksessä osoitettujen artikkeleiden asiasisällön tarkkaa ja täsmällistä hallintaa ja esitetyn tiedon omaksumista tavalla, joka mahdollistaa sen jäsentämisen vastaukseksi uuteen ongelmaan (kysymys). Asiasisällöt tulee hallita niin hyvin ja sisäistetysti, että vastaukseen vaadittava rajaaminen tulee mahdolliseksi: vastauksen on oltava tarpeeksi kattava, mutta asetettava myös annetun ajan ja pituuden puitteisiin. Myös tehtävänantoon kuuluva kahden artikkelin asiatietojen yhdistäminen / vertaaminen vaatii asiasisällön erittäin vahvaa hallintaa, joka mahdollistaa sen, että vastaaja pystyy nopeasti ja tehokkaasti erottamaan esitetyn kysymyksen kannalta oleelliset asiat. Vastauksen tulee osoittaa, että kysymys on ymmärretty kokonaisuudessaan ja että kumpikin kysymyksessä osoitettu artikkeli on asiasisältöineen otettu huomioon vastauksessa.

Pisteytysperiaatteet

Vastaukset on pisteytetty neljän pääosion perusteella:

- Avainkäsitteet (max. 3-5 pistettä)
- Vares (asiasisältö) (max 5 pistettä)
- Fischer (asiasisältö) (max 5 pistettä)
- Muut (vastauksen rakenteelliset, tyylilliset ominaisuudet: johdonmukaisuus, oivaltavuus, tarkkuus; oman itsenäisen päättelyn osuus; historiallisen kontekstin vaihtelun hallinta) (max 2-4 pistettä)

AVAINKÄSITTEET

Väli-Eurooppa (Vares)

Maantieteellinen alue ja maat, jotka Varesen mukaan voidaan lukea kuuluvaksi ns. Väli-Eurooppaan. Ajoitus: eurooppalaisten imperiumien romahtaminen I maailmansodan jälkeen; uusia valtioita, monelle tyypillistä autoritaarinen kehitys 1930-luvulla. Maantieteellinen, mutta myös geopolitiittinen ja kulttuurinen käsite. "Välissä", mutta minkä välissä (itä-länsi; eurooppalaiset suurvallat jne.) Vakiintumaton käsite (mutta tässä yhteydessä määriteltävissä Vares artikkelin pohjalta). Heterogeeninen käsite. Ei tarjonnut aineksia yhteisön muodostamiseen, liittoutumiseen/turvallisuuspolitiittiseen yhteistyöhön. Kulttuurisen kiinnostuksen, vertailun ja toiseudenkin kohde.

Harmaa vyöhyke (Fischer)

Kytkevä Fischerin artikkeliin. Ajoitus: kylmän sodan kausi; kylmän sodan blokkien ja liittoutumien ulkopuolella. Naton piirissä 1960-luvulla harmaa vyöhyke-käsite viittasi maihin

kuten Jugoslavia, Itävalta, Suomi, Romania, Albania. Vyöhyke, josta oltiin rajatussa määrin kiinnostuneita, mutta ei varsinaisia turvatakuita/liittoutumista. Osin samoja maita kuin Väli-Euroopan maat, mutta muutosta kylmän sodan blokkijako, osan maista päätyminen itäleiriin.

Reunavaltiot (Fischer)

Fischerin artikkelissa käsite esiintyy osin päällekkäin harmaa vyöhyke-käsitteen kanssa: harmaalla vyöhykkeellä olevat maat olivat "reunavaltioita", joiden kesken myös eroja (Suomi ja Itävalta puolueettomia, mutta järjestelmältään läntisdemokraattisia; Jugoslavia, Albania ja Romania systeemiltään itäblokin tyyppisiä, mutta pyrkimyksiä itsenäiseen politiikkaan erillään itäblokkista). Termi esiintyy NATOn Brysselin päätöslauselmassa (Tsekkoslovakian kriisin 1968 seurauksena; vastauksena Breznevlin oppiin/Moskovan doktriiniin). (Huom: reunavaltio-termi esiintyy myös 1920-luvun kontekstissa. Asian voi mainita, mutta sitä ei tässä yhteydessä edellytetä eikä siitä saa pisteitä, koska reunavaltio-termi on tehtävänannossa kytketty nimenomaisesti ja selvästi Fischerin artikkeliin.)

Huomioita

Avainkäsitteiden lyhyt listaus, joka on ajoitukseltaan ja sisällöltään tarkka tuottaa 3 pistettä. Kolmesta käsitteestä on käsiteltävä täsmällisemmin kaksi. Toisen on oltava Väli-Eurooppa (Vares) ja toisen harmaa vyöhyke ja/tai reunavaltiot (Fischer). Kahden viimeisen osalta 3 pisteeseen riittää yhden termin tarkka käsittely ja toisen maininta.

Lisäpisteitä voi saada avainkäsitteiden syvällisemmästä käsittelystä, problematisoinnista ja tarkentamisesta ja/tai jo tässä vaiheessa tapahtuvasta Suomen asemoimisesta suhteessa näihin käsitteisiin. HUOM: lisäpisteulottuvuudet on mahdollista tuoda esiin muuallakin tekstissä. Jos ne tulevat ansiokkaasti esiin avainkäsitteiden määrittelyn yhteydessä, voi avainkäsitteet osiosta saada yli 3 pistettä. Jos vastaavat asiat tuodaan esiin muiden osioiden yhteydessä, ne pisteytetään osana noita osioita.

VARES

HUOM: asiat voi esittää eri järjestyksessä kuin alla, mutta niiden tulee olla johdonmukaisessa suhteessa toisiinsa. Ihannevastauksessa tulee esiin sekä asemoituminen että asenteet, niiden vaihtelu sekä mahdolliset jännitteet/paradoksit. Keskinäinen painotus voi vaihdella (myös artikkelin asiasisällön mukaan).

Suomen ASEMOITUMISESTA suhteessa ns. Väli-Euroopan maihin. YHTÄLÄISYYKSIÄ: itsenäistymisajankohta ja tilanne (keisarillisen Venäjän romahtaminen ensimmäisessä maailmansodassa). "Nuoruus" valtiona; turvallisuuspoliittiset näkökohdat ja uhkakuvien yhteneväisyys (pienet-suuret; itä-länsi jne.). Voidaan mainita kaavailut yhteistyöstä (Alkio, Holsti), jotka kuitenkin kariutuivat sillä yhteisiä tekijöitä ei ollut tarpeeksi suhteessa eroihin ja haluun erottautua. Voidaan mainita yhtäläisyyksinä myös ajan muoti-ideologia heimoajattelu (merkitystä etenkin asennoitumiselle Unkaria kohtaan).

EROJA, joiden painoarvo kasvoi 1930-lukua kohden: näkemys, että Suomi on vakiintuneempi, valmiimpi valtio; laillisuuden ensisijaisuus, sisäpoliittisten erojen kirjo (demokratia, hallinto, vakaus, "pohjoismaisuus", aikalaiskäsitteinä "kansanluonne", kansallinen "selkäranka, myös yhteiskunnallis-taloudelliset olot kuten maanomistus, tasa-arvoisuus jne.) Johti etenkin 1930-luvulle tultaessa yhä voimistuviin erottautumishaluihin suhteessa Väli-Eurooppaan maihin. Näitä Varesin artikkelissa tarkastellut toimijat (diplomaatit, poliitikot, kirjailijat) ilmaisivat ennen kaikkea kulttuuristen, hallinnollisten ja sisäpoliittisten erojen sanallistamisen kautta.

JÄNNITTEET/PARADOKSIT: erottautumishaluista ja eroista huolimatta oli myös sellaista, joka yhdisti Suomea ns. Väli-Eurooppaan. Edellytyksiä yhteistyölle olisi voinut olla, mutta niitä ei aktiivisesti pyritty käyttämään hyväksi (pl. nopeasti kariutunut reunavaltioyhteistyö), päinvastoin.

Suomalaistoimijoiden ASENTEITA suhteessa Väli-Eurooppaan ja siihen kuuluvaksi katsottuihin maihin: maakohtainen vaihtelu, vaihtelun kirjon läpikäymistä edustavin esimerkein. Yksittäisistä asiakohdista saa pisteitä, mutta ihannevastauksessa on muitakin ulottuvuuksia kuin eri maita koskevien asenteiden listaus.

Asenteiden läpikäynnissä käsitteet vieraus, toiseus ja identiteetti, joita Vares (tutkijana) käyttää tutkittavien käsitemaailmaa analysoidessaan. "Itsen" ja "toisen" vertailun merkitys oman suomalaisen valtio- ja kansallisen identiteetin rakentamisessa itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä.

Vertailun merkitysten oivaltaminen: "Suomalaisten käsityksiä niin sanotun Väli-Euroopan maista onkin hahmotettava tapana asemoida itsensä Eurooppaan" (s. 249). Viimeistään 1930-luvun kuluessa toive, että Suomi rajautuisi suomalaisten mielissä ja kansainvälisesti pois ns. Väli-Euroopan maiden viiteryhmästä, kääntyminen yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti tutummilta tuntuviin Pohjoismaihin päin (varsinaisesti vasta II MS:n jälkeen). Toivottiin jo 1920-1930-luvuilla, että Suomi nähdään osana länttä ei itää. Vaikka moni asia yhdisti Väli-Eurooppaan, tätä yhteyttä ei Suomessa oltu turvallisuus- ja identiteettipoliittisista syistä halukkaita alleviivaamaan.

FISCHER

Asiat voi esittää eri järjestyksessä kuin alla. Ihannevastauksessa tulee esiin sekä asemoituminen että asenteet sekä niiden vaihtelu ja mahdolliset jännitteet. Keskinäinen painotus voi vaihdella (myös artikkelin asiasisällön mukaan)

Suomen ASEMOITUMINEN kylmän sodan Euroopassa. Avainkäsitteiden tarkennusta, jos ei jo alkupuolella tekstiä; kylmän sodan kauden blokkijako; NATO-Varsovan liitto, Suomi yhdessä muiden reunavaltioiden kanssa blokkien välissä, rautaesiripun reunalla, liittoutumien välisessä "harmaalla" vyöhykkeellä.

YHTÄLÄISYYDET: uhan kokemukset, kylmän sodan jännitteet, NL. RINNASTUS etenkin Itävallan kanssa. Puolueettomuus. Toisaalta Suomen "erityistapaus": YYA, erityissuhde NL:ön kanssa, suomettuminen. (Voi käydä läpi muita eroja ja yhtäläisyyksiä suhteessa muihin reunavaltioihin ja/tai muihin puolueettomiin).

Suomen ASEMOITUMINEN Fischerin käsittelemässä Naton / lännen aineistossa, Suomi vähintään epävirallisesti osana "reunavaltioita" "harmaata vyöhykettä". Tsekkoslovakian kriisi 1968, Breznevlin oppi, diplomaattiset keskustelut. Lännen /NATON asennoituminen reunavaltioihin ja niiden asemaan Tsekkoslovakian tapahtumien jälkeen → Brysselin päätöslauselma 1968 marraskuu (ml. valmistelevat ja seuraavat neuvottelut ja lausunnot, ml. ne, joissa Suomi kuitenkin tuli liitetyksi harmaan vyöhykkeen maiksi; suomalaistoimijoiden reaktiot).

Suomalaistojien ASENNE: halu erottautua reunavaltioista ja olla tulematta liitetyksi harmaaseen vyöhykkeeseen. YYA, erityissuhde Neuvostoliittoon, halu hoitaa asia itse, ei edes epäsuorasti haluttu tulla mainituksi osana samaa joukkoa. Toisaalta uhkakuvat olivat yhteisiä eikä haluttu kuulua itäänkään (jännite/paradoksi). Tasapainoilu. Suomi tarkoituksella ja erikseen jätettiin pois läntisistä asiakirjoista ja päätöslauselmista. Tarkoituksellinen ja suomalaisten toiveiden mukainen "huomiotta jättäminen". Erot etenkin suhteessa Itävaltaan, joka aktiivisen kiinnostunut epäsuorastakin tuesta lännen suunnalta. (Myöhemmin: liennytyshetimitukseen osallistuminen 1970-luvulla)

Kylmän sodan aikana turvallisuuspolitiikan ja reaalipoliittisen ajattelun keskeisyys sekä Suomen erityisasema, joka johti muista "reunavaltioista" (ja Fischerin artikkelissa erit. Itävallasta) poikkeavaan asenteeseen. Suomalaisen ulkopoliittisen kehittyminen ja vakiintuminen (mahdollisesti myös verrattuna Vareksen käsittelemään aikaan ja näkemyksiin)

MUUT

Vastauksesta ilmenee itsenäistä, mutta artikkeleiden sisältöihin selvästi kytkeytyvää päättelyä.

Vastaus on rakenteellisesti johdonmukainen ja annetun tehtävän puitteissa tasapainoinen. Siinä on alku, keskikohta ja loppu, jossa mahdollisesti esitetään johtopäätöksen omaisia yhteenvetoja/päätelmiä.

Ajatuksellisen kytöksen rakentaminen Vareksen ja Fischerin artikkeleiden asiasisällön kesken: miten kahden artikkelin asiasisältö on uuden "tutkimusongelma" (kysymyksen) edessä kytöetty keskenään?

Vertailun merkitysten ja tasovaihteluiden oivaltaminen sekä tutkijoiden että tutkittavien käsitysmaailmojen näkökulmasta katsoen

Historiallisen kontekstin ja ajallisuuden tasojen vaihtelun ymmärtäminen ja selvästi osoitettu hallinta (esim. koskien aikakausia, vuosikymmeniä; aikakaudet esim. sotienvälinen aika vs. kylmän sodan kausi). Ajoitusta, ajallisten tasojen sekä kontekstin vaihtelua koskevat epäselvyydet ja sekaannukset vastauksissa vähentävät pisteitä kaikissa osioissa.

Materiaalista välittyvien muiden analyttisten tasojen hallinta (ml. yhtäläisyydet ja erot; muutos ja jatkuvuus; tutkijan käsitteet suhteessa tutkittavien käsite/käsitämismaailmihin) ja niiden luonteva kytöminen osaksi vastausta.

TEHTÄVÄ 2 (aineistotehtävä): Matti Välimäki jakaa artikkelissaan "Kansainvälisten muutosten puristuksessa – keskustan, kokoomuksen ja sosiaalidemokraattien pakolaispolitiikka 1973-2015" näiden puolueiden pakolaispolitiikan kehityksen kolmeen kauteen: 1) kansainvälisen politiikan ja yksittäiskysymysten aika, 2) reaktiivisuuden ja oikeuksien lisäämisen aika, ja 3) Euroopan unionin ja rajoittavan politiikan aika.

Alla on yhdeksän suoraa sitaattia erilaisista poliittisista ohjelmista, kannanotoista ja puheenvuoroista. Sitaatit eivät ole kronologisessa aikajärjestyksessä. Sitaattien jälkeen on luettelo niistä alkuperäisistä puheenvuoroista, joista nämä sitaatit on otettu.

Tehtävänäsi on Välimäen artikkelin pohjalta ajoittaa em. kolme pakolaispolitiikan kehityksen kautta sekä kertoa, mistä listatuista puheenvuorosta kukin sitaateista on otettu. Perustele vastauksessasi, miten sitaatit kuvastavat yhtäältä kyseisen kauden puoluekohtaisia pakolaispoliittisia linjoja, toisaalta suomalaisen pakolaispoliittisen keskustelun yleisempiä teemoja ja sävyjä.

Aloita vastauksesi kertomalla artikkelissa hahmoteltujen kolmen puolueiden pakolaispolitiikan kehityksen kauden tarkat vuodet. Jatka sitten sijoittamalla sitaatit oikeisiin alkuperäisiin yhteyksiinsä: "Sitaatti [numero] alkuperäislähde on listan [kirjain] eli... Se kuvastaa hyvin [puolueen] pakolaispoliittisen linjan tärkeimpiä teemoja tuona ajanjaksona, koska... Ajankohdan yleisiä pakolaispoliittisia keskustelutrendejä sitaatissa heijastavat..." (15 p)

TEHTÄVÄN 2 AINEISTO SITAATIT

SITAATTI 1:

"Haluamme myös kiinnittää huomiota siihen, että turvapaikkaoikeuden käsittelyssä nopean toiminnan pitäisi olla mahdollinen. Kuukausia kestävä odotus ja epävarmuus luovat turvapaikanhakijassa erittäin suurta turvattomuutta, ja pitkä odotusaika aiheuttaa monenlaisia vaikeita ongelmia. Tulisi ratkaista pakolaiskysymykset suhteellisen nopeasti. Se on ei vain pakolaisten vaan myös oman maamme etu."

SITAATTI 2:

"Turvallisuuden lisääminen edellyttää Amsterdamin sopimuksen mukaan yhdenmukaisen ulkorajapolitiikan kehittämistä ja asteittain toteutettavan yhteisen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan luomista. Unionin on myös vahvistettava toimia rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi parantamalla poliisi- ja muiden viranomaisten välistä yhteistyötä, tukemalla Europolin työn kehittämistä sekä tehostamalla yli rajojen tapahtuvaa tuomioiden täytäntöönpanoa."

SITAATTI 3:

"Apua tarvitsevia on autettava. Näin Suomi tekee turvapaikkapolitiikassa oman lainsäädäntönsä sekä kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti. Suomalaiselle sinisilmäisyydelle on kuitenkin oltava rajansa. Oikeudenmukaista on, että turvapaikkajärjestelmän väärinkäytökset estetään ja aiheettomia turvapaikkahakemuksia vähennetään. Ihmiskauppaa ja laitonta maahanmuuttoa on torjuttava. Vastaanottojärjestelmän on oltava toimiva."

SITAATTI 4:

"[Puolue] katsoo, että väkivallalla ei mitään voida ratkaista. Kansainväliset kriisit on pyrittävä ratkaisemaan rauhanomaisesti neuvotteluteitse kunnioittamalla toisten valtioiden rajojen loukkaamattomuutta, alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta. Tässä tarkoituksessa [puolue] antaa täyden tukensa YK:n pääsihteerin ja YK:n turvallisuusneuvoston toimille kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi."

SITAATTI 5:

"Kolmantena Suomen pakolaispolitiikan osana on pakolaisten vastaanottaminen maahan. Tätä on pidettävä vasta viimeisenä pakolaisongelman ratkaisumallina, mutta nykyisessä pakolaistilanteessa Suomen on kannettava entistä suurempi kansainvälinen vastuu myös pakolaisten sijoitusmaana."

SITAATTI 6:

"Suomi ei ole kantanut riittävää vastuuta maailman pakolaisongelmasta. Tehokkainta on auttaa pakolaisia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lähellä alkuperäistä kotiseutua. Suomen tulee lisätä kehitysyhteistyössään kehitysmaiden humanitaarista avustamista. Suomen tulee myös nostaa asteittain maahan vastaanotettavien pakolaisten määrää."

SITAATTI 7:

"Erityistä huomiota on kiinnitettävä militarististen ja fasismin luontoisten järjestelmien nousuun monissa kehitysmaissa. Edistyksellisten voimien tukahduttamiseksi niissä kansainvälinen pääoma ja monikansalliset yritykset ovat valmiit äärimmäisiin keinoihin. Chile on tästä näkyvin ja varoittavin esimerkki."

SITAATTI 8:

"Me olemme sidottuja tiettyihin kansainvälisiin sopimuksiin, meidän täytyy huomioida ne. Nimenomaan tämän lain sisällön mukaisesti me nyt haluamme päättää, että Suomi on oikeusturvavaltio. Me toivomme todella, että meidän oikeusturvatakeemme ja muut oikeusturvaelementtimme siirtyvät myös näihin EU:n laajeneviin jäsenvaltioihin."

SITAATTI 9:

"Turvapaikanhakijoiden määrää pyritään useissa tapauksissa rajoittamaan toimenpiteillä, jotka heikentävät todellisten pakolaisten oikeusturvaa. Suomen hallitus on tekemässä lainsäädännöstä tiukemman kuin missään muualla, vaarantaen samalla pakolaisten oikeuden tehokkaaseen ja riittävään suojeluun."

LISTA SITAATTIEN ALKUPERÄSTÄ

- a) Keskustan puoluehallituksen julkislausuma 21.2.1979
- b) SDP:n ulkopoliittinen kannanotto 1979
- c) Kokoomuksen lähiajan tavoiteohjelma 1981
- d) Kokoomuksen pakolaispoliittinen kannanotto 1988
- e) Keskustan kansanedustaja Marjatta Väänäsen puheenvuoro ulkomaalaislain eduskuntakäsittelyssä 1991
- f) SDP:n kansainvälisen poliittinen kannanotto vuodelta 1993
- g) Kokoomuksen puoluekokouskannanotto 1999
- h) SDP:n kansanedustaja Heli Paasion puheenvuoro ulkomaalaislain eduskuntakäsittelyssä 2004
- i) Keskustan eduskuntaryhmän maahanmuuttoasiakirja 2010

X X X X X

Täysin oikea vastaus sisältää 30 Välimäen artikkeliin perustuvaa seikkaa, josta kustakin hyvitetään 0,5 pisteellä. Maksimipistemäärä on siten 15 pistettä. Hyvitettävät kohdat ovat seuraavat:

- Artikkelissa ja kysymyksessä mainittujen suomalaisten puolueiden pakolaispoliittisten linjojen kolmen aikakauden oikea ajoittaminen (yhteensä 1.5 pistettä):
 - kansainvälisen politiikan ja yksittäiskysymysten aika 1973-1987 (0.5 p)
 - reaktiivisuuden ja oikeuksien lisäämisen aika 1988-1998 (0.5 p)
 - Euroopan unionin ja rajoittavan politiikan aika 1999-2015 (0.5 p)
- sitaattien yhdistäminen oikeaan alkuperäotsikkoon (9 x 0.5 p, yhteensä 4.5 p)
- sitaatin puolueelle ominaisten piirteiden kuvaaminen (9 x 0.5 p, yhteensä 4.5 p)
- sitaatin kyseisen aikakauden suomalaiselle pakolaispoliittiselle keskustelulle ominaisten piirteiden kuvaaminen (9 x 0.5 p, yhteensä 4.5 p)

Alla on jokaisen sitaatin osalta esitetty pääkohdittain ne asiat, joita yhtäältä puolueen, toisaalta suomalaisen pakolaispoliittisen keskustelun osalta vastauksessa haettiin. Vastausten ei ole tarvinnut tyhjentävästi tuoda näitä kaikki esiin, mutta päähuomioiden on täytynyt osua kohdalleen.

Vastaajalle on annettu hyvitystä myös sellaisista kohdista, joissa sitaatin ajoitus ja paikannus eivät ole menneet oikein, mutta joissa puoluekohtaiset tai Suomen pakolaispoliittista keskustelua yleisesti koskevat huomiot ovat sinänsä olleet paikkansapitäviä.

Muutamissa, joskin hyvin harvinaisissa, tapauksissa vastaaja on saanut hyvitystä myös vastauksen yleisestä ansiokkuudesta, joka on näkynyt esimerkiksi yhteiskunnallisen ja/tai puoluepoliittisen kontekstin poikkeuksellisena hallintana. Koska nämä liittyivät kysytyihin asioihin kuitenkin vain epäsuorasti, on tällaisen ansioituneisuuden pistevaikutus ollut maksimissaan 1.5 pisteen luokkaa.

1 – E:

- Keskusta: aktivoituminen pakolaiskysymyksessä, turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevan hallinnon ja lainsäädännön kehittämisen nousu agendalle, kansallisten lähtökohtien tärkeys, ulkomaalaisten oikeusaseman kohentaminen
- Suomi: turvapaikanhakijoiden määrän kasvu ja nousu polttavaksi keskustelunaiheeksi, turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevan hallinnon ja lainsäädännön kehittäminen, maan vastuu pakolaisia kohtaan, keskustelu kustannuksista, ulkomaalaisten oikeusaseman nousu politiikkaan

2 – G:

- Kokoomus: unionin yhteinen turvapaikkajärjestelmä, turvallisuus, ulkorajavalvonta, rikollisuuden ja laittoman maahanmuuton ehkäisy
- Suomi: pakolaispoliittisen keskustelun moninaistuminen, kansalliset JA kansainväliset toimenpiteet, EU:n yhteinen maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmä, ulkopoliitiikan länsisuuntautuminen, korostunut turvallisuusnäkökulma

3 – I:

- Keskusta: vetovoimatekijöiden poistaminen, turvapaikkajärjestelmän väärinkäytön ehkäiseminen, turvapaikkahakemusten vähentäminen, kansainväliset velvoitteet, rajoittavamman politiikan omaksuminen, vastaanottojärjestelmän toimivuus
- Suomi: kansainväliset velvoitteet, järjestelmän hyväksikäytön ja laittoman maahanmuuton estäminen, väärinkäytöksistä noussut keskustelu, perussuomalaisten kannatuksen kasvu

4 – A:

- Keskusta: kansainvälisten ratkaisujen etsiminen, ulkopoliitikan kautta vaikuttaminen, YK:n tukeminen, puolueen täsmentyneen linjan puuttuminen
- Suomi: pakolaispolitiikan näkymättömyys poliittisella agendalla, kansainvälisen politiikan korostuminen, YK tärkeänä viiteryhmänä, kansallisen linjan puuttuminen

5 – D:

- Kokoomus: pakolaisten vastaanottaminen viimeisenä ratkaisumallina, kiintiöpakolaisten määrän kasvattaminen
- Suomi: pakolaispolitiikan näkökulman kansainvälistyminen, Suomen kansainvälinen vastuu, pakolaispolitiikan yksityiskohtaistuminen, pakolaiskysymys uutena suurena globaalina haasteena, kiintiöpakolaisten määrän kasvattaminen, pakolaispolitiikan kolme osa-aluetta

6 – C:

- Kokoomus: Suomen vastuun kasvattaminen, pakolaisten auttaminen mahdollisimman aikaisin lähellä kotiseutua, pakolaisten vastaanoton lisääminen
- Suomi: kehitysyhteistyön, kehityskaapolitiikan ja humanitaarisen avun nousu poliittiselle agendalle, Suomen vastuu osallistua kansainvälisen pakolaistilanteen ratkaisuun

7 – B:

- SDP: Chile ensimmäisten kannanottojen käynnistäjänä, työväenliikkeen kansainvälinen solidaarisuus, fasismin, oikeisto- ja sotilasdiktatuurien sekä siirtomaavallan ja suurpääoman vastustus
- Suomi: ihmisoikeuspolitiikan ja globaalien eriarvoisuuden nousu poliittiseen keskusteluun, kehityskaapolitiikan aktivoituminen, pakolaispoliittisen keskustelun vähäisyys, Chilen tapaus pakolaiskeskustelun käynnistäjänä

8 – H:

- SDP: oikeusturvanäkökulman painottaminen, samantasoinen suojele koko EU:n alueella itälaajenemisen yhteydessä
- Suomi: kansainvälisten sopimusten velvoittavuus, EU:n viitekehyksen korostaminen, itälaajentumisen ihmisoikeusvaikutukset, keskustelun kytkeytyminen ulkomaalaislain muutokseen, lisääntynyt keskustelu pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuksista

9 – F:

- SDP: turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten tarpeiden ja oikeuksien huomioiminen sekä heitä koskevan oikeusturvan laajentaminen
- Suomi: turvapaikanhakijoiden määrän kasvu ja nousu keskusteluun myös kriittisesti, maahanmuuttokriittisyyden nousu, perusoikeusuudistuksen käsittely, ihmisoikeus- ja perusoikeusnäkökulmien voimistuminen, keskustelu lainsäädännön kiristämisestä

Tehtävä 3. Määrittele seuraavat käsitteet pääsykoekirjan mukaisesti. Aloita kukin määrittely omalta sivulta. Tehtävään voi käyttää korkeintaan yhden konseptiarkin. (10 p.)

3a. utilitarismi

3b. John Rawlsin tietämättömyyden verho

3c. metodologinen falsifikationismi

3d. poliittinen individualismi

Mallivastaus

3a. utilitarismi (2 p.)

Tavoite mahdollisimman suuren ihmisjoukon paras mahdollinen hyvinvointi. (0,5 p.)

Tekojen moraalinen arviointi sillä perusteella, lisäävätkö ne yhteiskunnan jäsenten yhteenlaskettua hyvinvointia eli kokonaisutiliteettia. (1 p.)

Utilitarismin mukaan kokonaisutiliteetin periaatteen tulee olla poliittisen päätöksenteon ja poliittisten instituutioiden suunnittelun lähtökohta. (0,5 p.)

3b. John Rawlsin tietämättömyyden verho (3 p.)

Hypoteettinen yhteiskuntasopimuksen lähtökohta, jossa osapuolet eivät tunne omia kykyjään, identiteettiään tai yhteiskunnallista asemaansa, eivätkä näistä johtuvia erityisjuhuja. (0,5 p.)

Osapuolet eivät myöskään tunne etujen jakautumista yhteiskunnassa. (0,5 p.)

Sopimusosapuolet pyrkivät määrittelemään oikeudenmukaisuuden periaatteet näiden ehtojen vallitessa. (1 p.)

Koska sopimusosapuolet eivät tiedosta erityisominaisuuksiaan tai etujaan, heidän on pakko soveltaa jonkinlaista yleisinhimillistä näkökulmaa pohtiessaan oikeudenmukaisuuden periaatteita. (0,5 p.)

Tietämättömyyden verho takaa valittujen periaatteiden tasapuolisuuden, jota taas voidaan pitää oikeudenmukaisuuden perustana. (0,5 p.)

3c. Metodologinen falsifikationismi (3 p.)

Karl Popperin ajatus teorioiden alistamisesta empiirisille testeille ja kritiikille. (1 p.)

Sellaisten hypoteesien suosiminen, joissa mahdollisimman suuri informaation sisältö. (0,5 p.)

Rohkeiden hypoteesien esittäminen ja edelleen niiden kritiikki tai kumoaminen auttavat parhaiten tiedettä eteenpäin. (1 p.)

Virheiden merkitys tieteellisen tiedon lisäämisessä. (0,5 p.)

3d. Poliittinen individualismi (2 p.)

Douglas Raen sopimusteoreettinen argumentti enemmistöperiaatteen oikeuttamisesta. (0,5 p.)

Yksilöt valitsevat sellaiset päätöksäännöt, jotka varmistavat mahdollisimman monet heidän arvojensa mukaiset ja mahdollisimman harvat niiden vastaiset päätökset. (1 p.)

Yksilöt pyrkivät optimoimaan arvojensa ja toteutettavan politiikan välisen vastaavuuden. (0,5 p.)

Tehtävä 4. Kirjoita essee, jossa analysoit taulukossa 1 kuvattua äänestystilannetta ja pohdit äänestystulosta pääsykoekirjassa esitettyjen (individualististen ja moderniin hyvinvointitaloustieteeseen perustuvien) kansan tahto –teorioiden ja niiden kritiikin näkökulmista. Vastauksen maksimipituus on yksi konseptiarkki. (10 p.)

Taulukko 1. Äänestäjien preferenssit

	Äänestäjä 1	Äänestäjä 2	Äänestäjä 3
1. preferenssi	x	y	z
2. preferenssi	y	z	x
3. preferenssi	z	x	y

*) taulukon preferenssit ovat vahvoja, päätöksentekomenetelmänä on parivertailu

Mallivastaus

Casen selittäminen (2 p.)

Kirjoitettu auki, että parivertailujen perusteella muodostettu enemmistön preferenssijärjestys on $x > y > z > x$ (0,5 p.)

Mainittu, että kyseessä on ns. Condorcet-paradoksi, jossa parivertailumenetelmä ei aina tuota Condorcet-voittajaa, eli sellaista vaihtoehtoa, jota enemmistö äänestäjistä preferoisi parivertailussa suhteessa kaikkiin muihin vaihtoehtoihin. (1 p.)

Todettu, että esimerkki kuvaa intransitiivisia enemmistöpreferenssejä, eli enemmistöperiaatteen ongelmia päätöksentekomenetelmänä. (0,5 p.)

Kansan tahto –teorioiden pääpiirteiden selittäminen esimerkin valossa (4 p.)

Todettu kansan tahto –teorioiden peruseriaate, eli se, että yhteiskunnassa tulee pyrkiä yksilöiden preferenssien tyydyttämiseen ja päätökset tulisi tehdä niin, että ne mahdollisimman hyvin vastaisivat yksilöiden preferenssejä. (1 p.)

Mainittu, että kansan tahto –teoriat ovat luonteeltaan seurauseettisiä, sillä niissä demokratian arvo nähdään sen tuottamissa lopputuloksissa, eli kollektiivisissa päätöksissä. (0,5 p.) Kansan tahto –teorioissa ei siis esitetä riippumattomia päätösten arviointiperusteita. (0,5 p.)

Keskusteltu, missä määrin kansan tahto –teorioita voidaan pitää demokraattisina, eli siltä osin, että ne antavat kullekin yksilölle mahdollisuuden tehdä omat arvonsa siitä, mikä on hänen arvojensa mukaista. (0,5 p.). Mainittu, että teorioiden mukaan jokaisen preferenssit ovat myös yhtä merkittäviä, mikä noudattaa tasa-arvon periaatetta. (0,5 p.)

Mainittu, että kansan tahto –teoriat toteuttavat myös demokraattisten päätösten responsiivisuuden vaatimuksen (0,5 p.). Selitetty responsiivisuus, eli vaatimus siitä, että päätökset ovat kollektiivin jäsenten mieltymysten ja arvojen mukaisia. (0,5 p.)

Kansan tahto –teorioiden ongelmat esimerkin valossa

Mainittu, että kansan tahto –teorioiden pääongelma on, että eri äänestysmenetelmät, joilla kaikilla voi olla tiettyjä normatiivisesti toivottavia ominaisuuksia, saattavat tuottaa erilaisia päätöksiä. (0,5 p.) Havainnollistettu esimerkillä, että Borda-menettely voi tuottaa Condorcet'n parivertailumenettelyä reilumman vaihtoehdon, jota vastustetaan vähemmän. (0,5 p.)

Mainittu mahdollisuus manipulointiin enemmistöperiaatetta noudattavassa parivertailussa. Enemmistöperiaatteen mukaisia äänestysmenettelyjä voidaan manipuloida paitsi suosimalla tiettyä äänestysmenettelyä, myös määrittelemällä äänestysjärjestys vaihtoehtoista. (0,5 p.) Condorcet-voittaja riippuu tapausesimerkissä siitä, missä järjestyksessä vaihtoehtoista äänestetään. (0,5 p.)

Mainittu, miten tapausesimerkin parivertailu mahdollistaa myös strategisen äänestämisen, eli sen, että äänestäjä ei esitä omaa preferenssijärjestystä rehellisesti tai mikä vain ensimmäiset preferenssit otetaan huomioon, ei äänestäkään eniten preferoimaansa vaihtoehtoa. (0,5 p.) Mikä tahansa minimaaliset demokraattisuusehdot täyttävä sosiaalinen valintamenettely, jolla yksi vaihtoehto valikoituu voittajaksi, on altis strategiselle äänestämislle. (0,5 p.)

Mainittu preferenssien erottelemattomuuden ongelma, sillä sosiaalisen valinnan teorioissa oletetaan, että yksilö voi asettaa valinnan kohteena olevat vaihtoehdot täydelliseen ja transitiiviseen preferenssijärjestykseen. (1 p.)

Tehtävä 5. Kirjoita essee, jossa pohdit Jean-Jacques Rousseau, John Stuart Millin ja Carole Patemanin osallistumista koskevien teorioiden pohjalta miltä suomalaisen poliittisen osallistumisen tila näyttää taulukoissa 2 ja 3 esitettyjen indikaattoreiden perusteella. Vastauksen maksimipituus on yksi konseptiarkki. (10 p.)

Taulukko 2. Äänestysaktiivisuus vuoden 2015 eduskuntavaaleissa sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) (%).

	18–24 (n=102 060)			25–34 (n=150 453)			35–54 (n=308 584)			55–69 (n=269 053)			70- (n=189 712)			yhteensä (n=1 019 862)		
	M	N	Y	M	N	Y	M	N	Y	M	N	Y	M	N	Y	M	N	Y
Perusaste	38	44	41	31	30	31	47	44	46	69	70	70	71	61	65	58	58	58
Keskiaste	47	53	50	52	53	52	65	64	65	77	78	78	81	76	78	64	66	65
Alin korkeaaste	35	32	34	52	44	48	81	79	80	88	88	88	87	86	86	84	83	84
Korkea- koulu- tutkinto	71	73	73	78	79	79	86	85	85	92	92	92	91	88	89	86	85	85
yhteensä	44	51	47	56	61	58	69	72	71	78	80	80	77	69	72	68	70	69

Äänestysprosentit pohjautuvat sähköisen äänioikeusrekisterin tietoihin Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestämässä käymisestä (n=1 019 862).

Lähde: Wass, H. & Borg, S. 2016. Yhdenvertaisuus äänestyskopissa: äänestysaktiivisuus vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Teoksessa Grönlund, K. & Wass, H. (toim.) *Poliittisen osallistumisen eriytyminen: Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 28/2016.

M = mies, N = nainen, Y = yhteensä, n = tilastoyksikkö

Taulukko 3. Sisäinen kansalaispätevyys sukupuolen, ikäryhmän ja koulutustason mukaan, 2015.

	"Joskus politiikka vaikuttaa niin monimutkaiselta, että en oikein ymmärrä mitä on tekeillä"				(n)
	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	
Nainen	35,6	38,2	18,2	7,9	(795)
Mies	24,4	39,0	23,6	13,0	(770)
18–24 vuotta	29,6	37,3	26,6	6,5	(169)
25–34 vuotta	29,2	42,0	21,0	7,8	(243)
35–44 vuotta	20,0	47,2	24,2	8,7	(265)
45–54 vuotta	25,8	40,9	20,4	12,9	(186)
55–64 vuotta	36,3	33,1	20,8	9,8	(317)
Yli 64 vuotta	34,8	34,5	16,2	14,4	(388)
Ei ammatillista koulutusta (kansakoulu)	45,3	36,0	14,0	4,7	(214)
Ammatillinen koulutus	43,0	35,0	13,4	8,6	(374)
Keskiaste	29,7	37,9	22,0	10,4	(472)
Ammatikorkeakoulu	19,5	42,8	26,7	11,0	(236)
Yliopisto	10,4	43,3	29,1	17,2	(268)

n = tilastoyksikkö

Lähde: Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. & Westinen, J. 2015. *Demokratiaindikaattorit 2015*. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 56/2015.

Mallivastaus

Jean-Jacques Rousseau (4,5 p.)

Määritelty *yleistahto* – korostaa koko yhteiskunnan yhteistä hyvää, ja erotettava se kaikkien tahdosta, joka perustuu kunkin ihmisen omaan etuun. Analysoitu taulukkoja sen suhteen, miten väestöryhmien erot vaaliosallistumisessa toteuttavat tätä yleistahdon ihannetta päätöksenteossa (1,5 p.)

Määritelty *episteeminen, eli tietoa koskeva tulkinta äänestämisestä*, ja pohdittu aineiston perusteella Rousseauin ajatusta siitä, missä määrin enemmistöperiaatteen mukainen äänestäminen voi olla yhteisen hyvän ”likiarvo” (1 p.)

Pohdittu poliittisten ryhmittymien roolia vaaleissa ja peilattu niihin Rousseauin ajatusta siitä, että poliittisten ryhmittymien olemassaolo heikentää mahdollisuutta saavuttaa äänestämällä yleistahtoa vastaava päätös (1 p.)

Pohdittu, missä määrin vaaleissa eri väestöryhmien välillä toteutuu metatason yksimielisyys, eli se, että äänestäjä valitsevat käytössään olevaa informaatiota hyödyntäen vaihtoehtoon, joka on heidän mielestään jollain riippumattomalla vertailukriteerillä paras, ja joka on kaikilla äänestäjillä yhteinen. (1 p.)

John Stuart Mill (2,5 p.)

Pohdittu aineiston perusteella Millin ajatusta siitä, että edustuksellinen demokratia vaatii toimiakseen kansalaisia, jotka ovat valmiita, halukkaita ja kykeneviä aktiiviseen rooliin yhteiskunnassa, ja siitä, että kansalaisten moraalinen ja älyllinen kehitys on hallituksen hyvän toiminnan edellytys (1,5 p.)

Keskusteltu tilastojen valossa Millin näkemyksestä äänioikeudesta ja erityisesti siitä, että se tulisi olla vain riittävän kyvykkäillä aikuisilla kansalaisilla, ja äänimäärän tulisi olla riippuvainen älyllisistä kyvyistä, joita mitattaisiin ammatin, koulutustason tai mahdollisten testien avulla. (1 p.)

Carole Pateman (3 p.)

Keskusteltu väestöryhmien osallistumisen eroista siitä Patemanin näkökulmasta, että myös vähemmistöön jääneiden tulee voida säilyttää autonomisesti muodostetut mielipiteensä eikä alistua enemmistön tahtoon sen varjolla, että olisivat yleistahdon suhteen väärässä (1 p.)

Pohdittu aineiston valossa Patemanin argumenttia moraalista velvoitteesta, jonka mukaan ihmiset ovat riippuvaisia toisistaan ja pakotettu toimimaan yhdessä, ja siksi heidän toimintaansa ohjaavat ihmisten väliset, vapaaehtoisesti omaksutut moraaliset velvoitteet. Osallistuminen on itseisarvo, sillä se on välttämätöntä velvoitteiden omaksumisessa ja moraalisen kehityksen kannalta. (1 p.)

Pohdittu osallistumista ekspressiivisenä ja epäinstrumentaalisenä toimintana, ja kustannus-hyöty –problematiikkaa aineisto huomioiden. (1 p.)